

gemeente
Barneveld

Raadsmemo over voornemen netbeheerder TenneT afkondiging aansluitstop voor kleinverbruikersaansluitingen

Datum: 24 februari 2026

Onderwerp: Voornemen aansluitstop op het elektriciteitsnet voor
kleinverbruikersaansluitingen door TenneT

Ter attentie van: De Raad

Afzender: College van Burgemeester en Wethouders

Portefeuillehouder J. de Heer-Verheij

Mail behandelaar j.clevering@barneveld.nl Telefoonnummer 06-47566546

Samenvatting

Op donderdag 12 februari heeft de beheerder van het landelijke hoogspanningsnet TenneT aangegeven het voornemen te hebben om in de zomer een aansluitstop af te kondigen op het elektriciteitsnet voor kleinverbruikersaansluitingen in de regio Flevopolder, Gelderland en Utrecht (FGU-regio)¹. Deze aansluitstop wordt in de zomer door TenneT afgekondigd wanneer er in de komende maanden in de FGU-regio onvoldoende voortgang wordt geboekt in het verzwaren van het hoogspanningsnet en in het verminderen van het elektriciteitsverbruik in de piekperioden, tussen 16.00 en 21.00 uur.

Wanneer TenneT deze aansluitstop in de zomer afkondigt dan heeft dit grote gevolgen voor de ontwikkeling van woningen en maatschappelijk vastgoed in onze gemeente. Woningen en maatschappelijk vastgoed kunnen dan pas worden aangesloten wanneer knelpunten op het hoogspanningsnet zijn opgelost of wanneer er concepten zijn ontwikkeld waarmee woningen zonder aansluiting op het elektriciteitsnet van energie kunnen worden voorzien, bijvoorbeeld door middel van het gebruik van gasgeneratoren. Wanneer TenneT de aansluitstop in de zomer daadwerkelijk afkondigt dan vervalt daarmee de werking van het ACM-prioriteringskader waarover de raad in oktober vorig jaar is geïnformeerd, omdat er dan geen capaciteit op het elektriciteitsnet te verdelen is.

Het college van B&W heeft in de afgelopen periode lobby gevoerd richting de Tweede Kamer om de problematiek rond netcongestie spoedig aan te pakken. Dit heeft geleid tot de aangenomen Motie Grinvis c.s.

¹ [Krachtige interventies in Flevopolder, Gelderland en Utrecht nodig om aansluitstop voor kleinverbruik te voorkomen](#)

Daarnaast lobbyt het college van B&W voor de snelle invoering van een crisiswet om de uitbreiding van de elektriciteitsnetten te kunnen versnellen. Ook lobbyt het college bij het Rijk en de Provincie voor het met hoge urgentie uitbreiden van het onderstation in Breukelen. Daarnaast is de urgentie van het versneld uitbreiden van elektriciteitsnetten tijdens een werkbezoek besproken met de minister van VRO.

Doel

Met deze memo wordt de raad geïnformeerd over impact van de mogelijke aansluitstop voor kleinverbruikersaansluitingen en de acties die de gemeente hierin onderneemt.

Aankondiging TenneT

TenneT heeft recent in samenwerking met de regionale netbeheerders een analyse uitgevoerd op het gebruik van het elektriciteitsnet. TenneT trekt hieruit de conclusie dat het elektriciteitsnet in de FGU-regio zijn grenzen heeft bereikt. De reden hiervoor is dat het elektriciteitsverbruik tijdens piekmomenten bij aangesloten huishoudens, bedrijven en instellingen sneller stijgt dan dat de capaciteit van het elektriciteitsnet door netverzwaringen groeit.

De krapte op het hoogspanningsnet is het grootst in de Provincie Utrecht. Omdat de hoogspanningsnetten in de Flevopolder, Utrecht en Gelderland met elkaar zijn verbonden heeft de krapte op het hoogspanningsnet in Utrecht ook effect in de provincie Gelderland en in de Flevopolder. Om deze reden kondigt TenneT de mogelijke aansluitstop af voor de drie provincies.

Op 12 december heeft de ACM het nieuwe prioriteringskader gepubliceerd. In dit nieuwe kader wordt de beschikbare capaciteit op het elektriciteitsnet vanaf 1 juli 2026 verdeeld op basis van maatschappelijke prioriteit in plaats van het onderscheid kleinverbruiker/grootverbruiker. Wanneer TenneT deze aansluitstop voor kleinverbruikers afkondigt dan is het ACM-prioriteringskader niet meer van toepassing, tot het moment waarop de aansluitstop op kleinverbruikers wordt opgeheven.

Maatregelen volgens TenneT om aansluitstop te voorkomen

Er zijn volgens TenneT acht krachtige interventies nodig om een aansluitstop voor kleinverbruikers in de zomer te voorkomen. Deze interventies zijn zowel gericht op de aanbodkant (o.a. netverzwaring) als de vraagkant (reductie en spreiding van het elektriciteitsverbruik) van het elektriciteitsnet. Verschillende partijen spelen hierbij een rol.

Rol van netbeheerders:

1. Uitbreiding van de regelbare opwek, waaronder de inzet van gasgeneratoren op locaties waar zich knelpunten voordoen;
2. Het zwaarder belasten van de bestaande transformatorstations en elektriciteitsnetten, met als gevolg een grotere kans op storingen;
3. De inzet van netondersteunende grootschalige batterijen.

Rol van overheden & netbeheerders:

4. Het bouwen en uitbreiden van hoogspanningsstations, waaronder de bouw van een nieuw hoogspanningsstation in Utrecht-Noord. In onze gemeente liggen de voorbereiding van de bouw van het schakelstation van TenneT en de uitbreiding van onderstation Harselaar op schema. Wij werken hieraan mee en zien geen mogelijkheden om dit proces verder kan versnellen.
5. Netbewuste nieuwbouw met onder meer aandacht voor de vorm, oriëntatie en isolatiegraad van nieuwbouwwoningen, het opnemen van warmteopslag en/of batterijopslag in het woningsysteem en eigen opwek van elektriciteit en warmte. Onlangs zijn de provinciale

normen voor netbewuste nieuwbouw bekend geworden. Deze normen gaan per 1-1-2027 in. Wij zijn bezig met de implementatie van deze normen en zoeken naar manieren om hier op vooruit te lopen.

6. Netbewust laden van elektrische personen- en bedrijfsvoertuigen, buiten de piekperiode van 16.00 en 21.00 uur. Er worden regelbare publieke laadpalen geplaatst waarvan de netbeheerder, wanneer nodig, het vermogen kan verlagen. Wij hebben geen rol wanneer particulieren laadpalen op eigen terrein plaatsen.

Bedrijven & inwoners, met aanmoediging vanuit de netbeheerder & overheden:

7. Capaciteitsmanagement bij grote bedrijven waarbij bedrijven tegen een vergoeding op drukke momenten minder stroom afnemen. Wanneer vrijwillige deelname aan capaciteitsmanagement te weinig resultaat oplevert kunnen bedrijven door de netbeheerder verplicht worden om tijdens drukke momenten tegen een vergoeding minder elektriciteit te verbruiken. Wij zijn regelmatig in contact met bedrijven over slimme oplossingen. We hebben echter weinig invloed op wanneer en hoeveel elektriciteit bedrijven verbruiken.
8. Efficiëntere en zuiniger woningen en gebouwen met verbeterde isolatie en waar mogelijk de toepassing van collectieve en netbewuste warmtenetten. Bij individuele warmte-installaties geeft TenneT de voorkeur voor hybride warmtepompen in plaats van all-electric warmtepompen. In Barneveld wordt ingezet op verbeterde isolatie van bestaande woningen en gebouwen. Vooralsnog zien we geen aanleiding de (hybride) warmtepomp te promoten.

Gevolgen voor Barneveld

Wanneer TenneT de aansluitstop in de zomer afkondigt dan heeft dit grote invloed op de ontwikkeling van woningen en maatschappelijk vastgoed, op de verduurzaming van woningen en bedrijven en instellingen met een kleinverbruikersaansluiting en op de verduurzaming van mobiliteit in onze gemeente. Alle aanvragen voor een nieuwe of uitbreiding van een bestaande kleinverbruikersaansluiting komen dan op de wachtlijst van Liander tot een niet nader benoemde datum. Dit kan mogelijk duren tot aan de voltooiing van de verzwaring van het hoogspanningsnet in de FGU-regio, waaronder de bouw van een nieuw transformatorstation bij Utrecht. De door TenneT afgegeven planning is dat deze tussen 2033 en 2035 wordt gerealiseerd.

Naast nieuwbouw heeft dit ook grote gevolgen voor de verduurzaming van bestaande woningen en het wagenpark omdat woningeigenaren hun aansluiting op het elektriciteitsnet niet meer uit kunnen breiden voor bijvoorbeeld de installatie van een warmtepomp of voor het plaatsen van een laadpaal. Tenslotte kunnen bedrijven bij een aansluitstop geen nieuwe kleinverbruikersaansluiting aanvragen.

ACM-Prioriteringskader

Voor zowel bedrijven die een nieuwe kleinverbruikersaansluiting willen als voor het plaatsen van laadpalen zal de situatie niet wezenlijk veranderen ten opzichte van het in december aangekondigde ACM-prioriteringskader die op 1 juli ingaat. In dat prioriteringskader zouden bedrijven en laadpalen ook op de wachtlijst komen. Zie hiervoor ook de raadsmemo over het ACM-prioriteringskader van oktober 2025. Wanneer TenneT de aansluitstop in de zomer daadwerkelijk afkondigt dan wordt daarmee het ACM-prioriteringskader tijdelijk niet van toepassing, omdat er geen capaciteit op het elektriciteitsnet te verdelen is. Barneveld heeft voor verschillende woningbouwprojecten in januari een prioriteringsverzoek bij Liander gedaan (zie raadsmemo prioriteringsproces onder het ACM-prioriteringskader van december 2025).

Liander heeft aangegeven dat de kaders en procedures om een prioriteringsverzoek te kunnen behandelen op dit moment ontbreken. Er wordt gewerkt aan deze kaders en procedures door een werkgroep bestaande uit onder andere de VNG, het IPO en Netbeheer Nederland. De verwachting is dat deze kaders en procedures in de komende maanden vast worden gesteld en aan de gemeenten wordt gecommuniceerd. Vanaf 1 juli 2026 krijgen gemeenten de gelegenheid om een aanvraag in te dienen voor initiatieven die in categorie drie van het ACM-prioriteringskader vallen, zoals woningen en schoolgebouwen. Wanneer TenneT in de zomer geen aansluitstop voor kleinverbruikers afkondigt dan zal in juli 2026 naar alle waarschijnlijkheid een nieuwe aanvraag moeten worden ingediend omdat het prioriteringskader dan pas wordt geïmplementeerd.

Regionaal elektriciteitsnet

Onze gemeente ligt volledig in het verzorgingsgebied van regionaal netbeheerder Liander. Liander geeft het beeld dat er in onze gemeente nog ruimte beschikbaar is op het regionale elektriciteitsnet, onder andere op onderstation Harselaar. Het knelpunt bevindt zich echter op het landelijke hoogspanningsnet van TenneT. TenneT zoekt samen met de regionale netbeheerders, als er een aansluitstop wordt afgekondigd, naar mogelijkheden om voor bepaalde gebieden wel de mogelijkheden te creëren om kleinverbruikersaansluitingen aan te sluiten op het elektriciteitsnet.

Mogelijke maatregelen woningbouw en ontwikkeling maatschappelijk vastgoed.

We zijn met Liander, projectontwikkelaars en installatiebedrijven in gesprek om mogelijkheden te verkennen en te onderzoeken voor netcongestieneutrale of – verzachtende bouwconcepten voor woningen en maatschappelijk vastgoed, door bijvoorbeeld gebruik te maken van batterijen, gasgeneratoren en/of warmte-koude opslag in de bodem. Bij gasgeneratoren moeten de stikstofeffecten hiervan worden onderzocht. Deze maatregelen werken naar verwachting kostenverhogend en vertragend. De precieze impact op de kosten en de planning moet nog in kaart worden gebracht en is mede afhankelijk van de voorwaarden die TenneT en Liander gaan stellen aan het aansluiten van woningen, woonwijken en maatschappelijke gebouwen. Bij de ontwikkeling van woningen gaat de aansluitstop, als gevolg van extra benodigde investeringen, naar verwachting leiden tot hogere bouwkosten en daarmee tot hogere huizenprijzen en langere ontwikkeltijden.

Verduurzaming bestaande woningen en maatschappelijk vastgoed

Voor verduurzamingsmaatregelen bij bestaande gebouwen, waaronder de installatie van warmtepompen en laadpalen, is vaak een grotere huisaansluiting nodig. Wanneer TenneT een aansluitstop afkondigt dan kan Liander geen vergrotingen van huisaansluitingen meer verstrekken. Voor maatschappelijk vastgoed wordt geprobeerd de verduurzaming zoveel mogelijk te laten plaatsvinden binnen de bestaande aansluiting. In de praktijk betekent dit dat sommige gebouwen 'aardgasvrij-ready' gemaakt worden en/of er extra investeringen gedaan moeten worden, zoals de aanschaf van een batterij. De extra kosten die mogelijk het gevolg zijn van de extra maatregelen en investering die moeten worden gedaan zijn niet in de begrotingen van de projecten opgenomen. Wel is er een risicoreservering van € 2 mln. voor maatschappelijk vastgoed om extra kosten als gevolg van netcongestie te dekken.

Er worden in onze gemeente 'slimme' laadpalen geplaatst in de openbare ruimte. Dit houdt in dat Liander op momenten waarop het elektriciteitsgebruik richting de maximale beschikbare capaciteit gaat, de capaciteit van de laadpalen in bepaalde gebieden tijdelijk kan verlagen.

Gevolgen bedrijven

Bedrijven met een grootverbruikersaansluiting (groter dan 3x80 Ampère) kunnen hun aansluiting sinds 2022 niet meer uitbreiden. Ook worden er door Liander sinds dat moment geen nieuwe grootverbruikersaansluitingen meer afgegeven. Ondernemingen met een kleinverbruikersaansluiting zouden per 1 juli, met de inwerkingtreding van het nieuwe ACM-prioriteringskader op de wachtlijst voor een aansluiting komen. Een aansluitstop van Tennet voor kleinverbruikersaansluitingen verandert hier niets in. Wij zijn in overleg met Liander om te bespreken onder welke voorwaarden bedrijven nog wel een aansluiting kunnen krijgen op het elektriciteitsnet. Bijvoorbeeld met contracten waarbij bedrijven geen rechten hebben op het afnemen van elektriciteit tijdens piekperioden, van 16.00 tot 21.00 uur.

Als gemeente ondersteunen we het initiatief voor de energiehub Harselaar waarbij bedrijven plannen ontwikkelen voor het o.a. efficiënt inzetten van de bestaande elektriciteitsnetten en transportovereenkomsten, het gebruik van lokaal opgewekte energie, het uitwisselen van warmte en koude en de conversie van elektriciteit naar waterstof.

Vervolg

Het college van B&W heeft in de afgelopen periode lobby gevoerd richting de Tweede Kamer om de problematiek rond netcongestie spoedig aan te pakken. Dit heeft geleid tot de aangenomen Motie Grinvis c.s. In navolging daarop lobbyt het college van B&W voor de snelle invoering van een crisiswet om de uitbreiding van de elektriciteitsnetten te kunnen versnellen. Ook lobbyt het college bij het Rijk en de Provincie voor het met hoge urgentie uitbreiden van het onderstation in Breukelen. Daarnaast is de urgentie van het versneld uitbreiden van elektriciteitsnetten tijdens een werkbezoek besproken met de minister van VRO.

Op korte termijn kunnen de gemeente en projectontwikkelaars kleinverbruikersaansluitingen blijven aanvragen voor woningbouwprojecten en maatschappelijk vastgoedprojecten die in een vergevorderd stadium van voorbereiding zijn. Waar nodig wijzen wij partijen hier de komende periode op.

De komende tijd intensiveren we de gesprekken met Liander, projectontwikkelaars, de Woningstichting Barneveld, de Regio Foodvalley en de Provincie Gelderland over concepten en oplossingen om de effecten van een mogelijke aansluitstop zoveel als mogelijk te beperken en onderzoeken wij concepten voor de ontwikkeling van woningen en maatschappelijke gebouwen die geen aansluiting op het elektriciteitsnet nodig hebben of alleen buiten de piekuren gebruik maken van het elektriciteitsnet.